

*Patile ja Johnile;
nagu ikka, südamest.*

Esimene peatükk

Kuskilt ei olnud paista, et midagi oleks viltu. Tegemist oli täiesti tavalise ridamajaga täiesti tavalisel aprillikuu kolmapäeva pärastlõunal. Sel oli pikk kitsas aed täpselt nagu kõigil teistel selle tänava majadel. Vasakut kätt asuva maja aeda polnud aastaid keegi hooldanud. See oli nõgestesse ja kitsemurakatesse kasvanud, kaugemas otsas oli plastist liivakast täis lõgast vett ja ümber lükatud laste mõõtu jalgpallivärv. Teisel pool asuv aed oli kaetud asfaldi ja kruusaga; seda täitsid terrakotapottides taimed, toolid, mida talvel kokku klapituna kuuris hoitakse, ja musta katte all peituv grill, mis suvekuudel terrassi keskele lükatakse.

Aga selles konkreetses aias oli muru, mida oli esimest korda sel aastal niidetud. Vanal väändunud õunapuul särasid valged õied. Roosid ja aeda ääristavad põõsad olid nii tugevasti tagasi lõigatud, et neist olid alles vaid rootsud. Köögiukse juures kasvasid oranžide tulpide read. Akna all vedelesid üksik toss, mille paelad olid ikka veel kinni seotud, ja tühjad lillepotid; seal oli ka lindude söögimaja, mille tasasele pinnale oli puistatud pisut seemneid, jalatsiresti kõrval seisis paar tühja õllepudelit.

Aeda kõndis kiirustamata kass ja peatus ukse kõrval, pea viltu, nagu ootaks ta midagi. Seejärel lipsas loom osavalt kassiluugist sisse ja astus plaaditud põrandaga kööki, kus seisis laud – piisavalt suur, et selle taha mahuks ära kuus või enamgi inimest – ja nõudekapp, mis oli sellele köögi tarvis tegelikult liiga kobakas ja täis portselani ja kõiksugu pudi-padi: kuivanud liimituubid, ümbrikud arvetega, soolatud sidruniga merikuradi valmistamise retsepti juurest avatud kokaraamat, paar palliks kägardatud sokke, viienaelane rahatäht, väike juuksehari. Pliidi kohal rippusid terasvarnas potid. Valamu kõrval seisis korv köögiviljadega, väikesel riiulil oli veel tosinkond kokaraamatut, aknalaua vaas närtsima hakkavate lilledega, laual lahtine õpik, selg ülespoole. Ühel tööpindadest oli taldrik külma pooliku röstsaiaviilakaga, selle kõrval tass teed.

Kass langetas pea graatsiliselt põrandal seisva kausi kohale ja sõi pala või paar kuivtoitu, tõmbas käpaga üle näo ja suundus siis köögist, mille uks seisis alati lahti, maja sisesse, mööda tillukesest tualettruumist vasakul kaks astet kõrgemal. Loom tegi ringi ümber purunenud klaaskausi ja koridoripõrandal vedeleva nahast õlakoti. Kott oli tühjaks raputatud, selle sisu vedeles laiali tammest põrandalaudadel. Huulepulk ja puuder, lahtine pakk pabersalvrätikutega, autovõtmed, juuksehari, väike sinine kalendermärkmik, mille küljes oli pastakas, paratsetamoolikarp, spiraalkõites märkmik. Veidi kaugemal oli lahtine must rahakott ja selle ümber mõned liikmekaardid (AA, Briti muuseum). Raamitud vana Van Goghi näituseplakat oli seinal viltu vajunud ja põrandal oli purunenud raamiga suur perepilt: laialt naeratavad mees, naine ja kolm last.

Kass laveeris laiali pillutatud kraami vahel ja astus maja esiküljel asuvasse elutappa. Üle uksele väe sirutus käsi vars; käsi oli prunnakas ja prink, lühikeseks lõigatud küünte ja kuldsõrmusega neljandas sõrmes. Kass nuhtas seda, limpsas seejärel keelega kergelt üle randme. Ta ronis

poolenisti taevasinise pluusi ja mustade tööpükstega keha peale, surudes nurru lüües küüsi pehmesse kõhtu. Loom nügis tähelepanu nõudes hallinevaid, kuklasse lõtva sõlme seotud sooja pruuni tooni juukseid. Kõrvanibudes olid väikesed kuldsed kõrvarõngad. Kaelas rippus peenike kett, mille küljes oli medaljon. Kass nühkis oma keha vastu lamaja nägu ja ajas selja küüru.

Mõne aja möödudes andis ta alla ja läks istus tugitooli, et end pesema hakata, sest ta kasukas oli nüüd kleepuv ja pulstis.

Dora Lennox jalutas aegamisi koolist koju. Ta oli väsinud. Oli kolmapäev ja tema koolipäeva olid lõpetanud kaks füüsikatundi järjest, seejärel svingbändi proov koolijärgses huviringis. Tüdruk mängis saksofoni – halvasti ja noote hakkides, kuid muusikaõpetaja ei paistnud eriline tähenärija olevat. Ta oli nõustunud bändis osalema vaid seetõttu, et ta sõber Cam oli talle augu pähe rääkinud, aga nüüd paistis, et Cam polnudki enam ta sõber ja sosistas ja itsitas koos teiste tüdrukutega, kellel ei olnud breketeid ja kes polnud kõhnad ja kohmetud, vaid jultunud ja vormikad, mustade pitsrinnahoidjate ja läikivate huulte ja kilavate silmadega.

Dora raamatutest raske seljakott põntsus vastu ta selga, pillikohver toksis sääremarju ja kilekott, mis pungitas kokkamistarvikutest ja samal hommikul kodunduse tunnis küpsetatud karbitäiest kõrbenud skoonidest, oli katki. Ta rõõmustas nende maja juurde pargitud autot nähes. See tähendas, et ema on kodus. Talle ei meeldinud tulla tühja majja, kus ükski tuli ei põlenud ja tubades valitses tuhm hallus. Ema äratas kõik asjad ellu: nõudepesumasin müdistas, praeahjus võis küpseda kook või oli laual tema jaoks valmis pandud karp küpsistega, teevesi kees – toimus korrastatud sagimine, mis Dorale tröösti pakkus.

Värvavat avades ja mööda lühikest plaaditud rada ukse poole astudes nägi tüdruk, et eesuks on lahti. Kas ta oli koju jõudnud

kohe pärast ema? Või vend Tedi? Ta kuulis ka mingit müra, pulseerivat elektroonilist heli. Lähemale jõudes nägi tüdruk, et väike jääklaasist aken välisukse kõrval oli puruks löödud. Klaasis oli auk ja see kummus sissepoole. Seistes ja seda kummalist vaatepilti silmitsedes tundis ta midagi oma jala vastas ja vaatas alla. Kass nühkis end vastu ta sääri ja Dora märkas, et loom oli ta uute teksade peale roostekarva pleki jätnud. Ta astus kotte põrandale libiseda lastes majja. Uksematil vedelised aknaklaasikillud. See tahtis nüüd parandamist. Vähemalt polnud seda teinud tema. Arvatavasti oli see Ted. Tema lõhkus alalõpmata kõike: kruuse, klaase, aknaid. Kõike habrast. Ta tundis ka mingit lõhna. Miski kõrbes.

„Ema, ma olen kodus!“ hõikas Dora.

Segadus põrandal jätkus: suur perepilt, ema käekott, kõikjal vedeles igasugust pudi-padi. Tundus, nagu oleks majast läbi vuhisenud torm, asju paigast nihutanud ja laiali loopinud. Dora nägi laua kohal rippuvas peeglis põgusalt oma peegelpilti: väike valge näolapp, peenikesed pruunid patsid. Ta astus kööki, kus lõhn oli kõige tugevam. Tüdruk avas praeahju ukse ja suits voogas sealt kõrvetava hingeõhuna välja ja pani ta kõhima. Ta võttis pajakinda, tõmbas küpsetusplaadi ülemisselt siinilt välja ja asetaski pliidile. Plaadil oli kuus söestunud ja kokku kuivanud musta ketast. Täielikult rikutud. Ema tegi talle mõnikord pärast kooli küpsiseid. Dora sulges praeahju ukse ja keeras gaasi kinni. Praeahi oli sisse jäetud ja küpsised kõrbema läinud. Suitsuanduri alarm ja suits olid Mimit hirmutanud ja kass oli asju hirmunult maha ajades ringi tormanud. Aga miks olid küpsised kõrbema läinud?

Ta hõikas uuesti. Siis nägi ta ukseavas põrandal rusikas sõrmedega kätt, kuid hüüdis paigalt liikumata edasi: „Ema, ma olen kodus!“

Ta astus ikka veel hõikudes koridori. Elutoa uks oli pisut poikvel. Ta nägi toas midagi, lükkas ust ja astus tuppa.

„Ema?“

Esimese hooga tundus talle rumala peaga, et ta näeb tagumisel seinal ja diivanil punast värvi ja põrandal mingit plötserdust. Siis lendas ta käsi suu ette ja ta kuulis oma kurgust kerkimas tasast oiet, millest kasvas kohutav ägamine ja seejärel kisa, mis aina kestis ja kestis ega lakanud. Ta surus käed heli tõrjumiseks kõrvadele, kuid nüüd kostis see tema seest. Mitte värv, vaid veri, terved vereojad, ja tema jalge ees vedeleva asja juures tume järv. Välja sirutatud käsi, endiselt aega näitav kell randmel, tuttavlik keha sinise pluusi ja mustade pükstega, üks king poolenisti jalast pudenenud. See kõik oli talle tuttav. Aga nägu polnud enam nägu, sest üks silm oli läinud ja suu oli tükkideks ja hüüdis läbi purunenud hammaste puid hääletult ta poole. Terve üks peapool oli sisse löödud ja läikis verest ja kõhredest ja luudest, nagu oleks keegi püüdnud seda hävitada.

Teine peatükk

Maja asus Chalk Farmis, paari tänava kaugusel Camden Locki mürast. Maja ees seisis kiirabiauto ja mitu politseiautot. Politseilint oli juba paika pandud ja mõned pealtvaatajad seisatanud, et toimuvat vahtida.

Kriminaalpolitsei konstaabel Yvette Long kummardus lindi alt läbi astuma ja silmitses väikese eesõue ja erkeraknaga viktooriaanliku perioodi lõpu maja. Ta pidi just sisse astuma, kui nägi peainspektor Malcolm Karlssonit autost väljumast, ja jäi teda ootama. Mees mõjus tõsise ja äraolevana, kuni ta naist märkas ja talle noogutas.

„Oled juba sees käinud?“

„Ma jõudsin just kohale,“ vastas Yvette. Ta vaikis hetke ja pahvatas siis: „Nii naljakas on sind ilma Friedata näha.“

Karlssoni ilme muutus kalgiks. „Niisiis on sul hea meel, et teda pole meid aitamas.“

„Ma ... ma ei mõelnud seda nii.“

„Ma tean, et sind häiris tema osalemine,“ ütles Karlsson, „aga sellega on kombes. Ülem otsustas, et ta tuleb kõrvale jätta ja pealegi oleks ta eelmise juhtumi uurimise käigus peaaegu surma saanud. Kas see on sinu meelest naljakas?“

Yvette punastas ega vastanud.

„Oled sa teda vaatamas käinud?“ küsis Karlsson.

„Ma käisin haiglas.“

„Sellest ei piisa. Sa peaksid temaga rääkima. Aga seni ...“

Ta viipas maja suunas ja nad astusid sisse. Kõik kihaski kilesusse kandvatest kombinesoonide ja kinnastega inimestest. Nad rääkisid summutatud häälel või olid vaik. Karlsson ja Yvette tõmbasid sussid jalga ja kindad kätte ja läksid läbi koridori,

mööda põrandalaudadel vedelevast käekotist, mööda purunenud raamiga fotost, mööda sõrmejälgi otsivast mehest, edasi elutuppa, kus olid üles pandud prožektorid.

Surnud naine lamas tuledevihus, nagu viibiks ta laval. Ta oli selili. Üks käsi oli välja sirutatud, teine kõrval, sõrmed poolesti rusikasse pigistatud. Ta juuksed olid pruunid, hallisegused. Naise suu oli sisse löödud ja ta nägi välja nii, nagu oleks ta näol hullunud looma grimass; tema kohal seisev Karlsson nägi kildudeks purunenud hammaste vahel läigatamas plommi. Ühel näopoolel oli nahk võrdlemisi sile, kuid mõnikord silub surm kortsud, koristab elu jäetud jäljed ja lisab enda omad. Kaelal olid keskeale omased joonekesed.

Naise parem silm oli pärani ja jõllitas ainiti. Vasak peapool oli sisse löödud, kaetud kleepuva vedeliku ja luukildudega. Teda ümbritsevasse beeži vaipa imbunud veri oli kõikjal põrandal plärakateks kuivanud ja pritsinud lähimale seinale, muutes kesk-klassi elutoa tapamajaks.

„Keegi andis talle kõva obaduse,“ pomises Karlsson end sirgu ajades.

„Sissemurdmine,“ ütles hääl ta selja tagant. Karlsson vaatas üle õla. Tema selja taga, pisut liiga lähedal, seisis uurija. Ta oli väga noor, vinniline, näol pisut ärev naeratus.

„Mis asja?“ küsis Karlsson. „Kes sina oled?“

„Riley,“ vastas politseinik.

„Sa ütlesid midagi.“

„Sissemurdmine,“ ütles Riley. „Murdvaras tabati teolt ja virutas.“

Riley märkas Karlssoni näoilmet ja ta naeratus haihtus. „Ma mõtlesin valjusti,“ sõnas ta. „Püüdsin olla positiivne. Ja proaktiivne.“

„Proaktiivne,“ tähendas Karlsson. „Mina mõtlesin, et vaataks õige kuriteopaiga üle, otsiks sõrmejälgi, juukseid ja kiudusid, võtaks enne otsustamist mõned ütlused. Kui see muidugi sulle sobib.“

„Jah, härra.“

„Tore.“

„Tere, boss.“ Chris Munster oli tuppa astunud. Ta seisis hetke surnukeha silmitsedes.

„Mida me teame, Chris?“

Munster pidi pingutama, et tähelepanu taas Karlssonile keskendada. „Selliste asjadega ei harju,“ ütles ta.

„Proovi ikka,“ soovitas Karlsson. „Perekonnal ei ole tarvis, et sina nende kannatused enda kanda võtaksid.“

„Seda muidugi mitte,“ sõnas Munster märkmikku uurides. „Ta nimi on Ruth Lennox. Ta töötas kohaliku omavalitsuse kodukülastajana. Tead küll, külastas vanureid, noori emasid, sedalaadi asjad. Nelikümmend neli aastat vana, abielus, kolm last. Laiba leidis umbes poole kuue paiku koolist koju tulles noorim tütar.“

„Kas ta on siin?“

„Ülemisel korrusel, koos isa ja ülejäänud kahe lapsega.“

„On umbkaudse surmaaaja kohta midagi teada?“

„Pärast keskpäeva, enne kella kuut.“

„Sellest pole eriti kasu.“

„Ma üksnes kordan seda, mida doktor Heath mulle ütles. Tema sõnul oli maja kuum, päev oli soe, akendest paistis sisse päike. See pole täppisteadus.“

„Olgu. Mõrvarelv?“

Munster kehitas õlgu. „Midagi rasket, ütles doktor Heath. Terava servaga, kuid mitte lõikeriist.“

„Selge,“ ütles Karlsson. „Kas keegi on pereliikmetelt sõrmeljaljed võtnud?“

„Kohe kontrollin.“

„Kas midagi on varastatud?“ küsis Yvette.

Karlsson vaatas naise poole. See oli esimene kord, mil ta majas oldud aja jooksul midagi ütles. Ta hää l värises pisut. Arvatavasti oli ta naise vastu liiga karm olnud.

„Abikaasa on šokiseisundis,“ ütles Munster. „Kuid tundub, et tapetu rahakott on tühjaks tehtud.“

„Ma parem räägin nendega. Ütlesid, et ülemisel korrusel?“

„Kabinetis. Trepist üles minnes esimene tuba, tualettruumi kõrval. Melanie Hackett on nende juures.“

„Selge,“ tähendas Karlsson. „Siin kandis töötas üks politseinik, Harry Curzon. Minu meelest on ta nüüd pensionil. Kas sa hangiksid mulle tema telefoninumbri? Kohalik politsei teab teda.“

„Milleks sul teda vaja on?“

„Ta tunneb seda kanti. Ehk säästab meid mõningasest vaevast.“

„Annan endast parima.“

„Ja puhu noore Rileyga paar sõna juttu. Ta juba teab, mis juhtus.“ Karlsson pöördus Yvette'i poole ja andis naisele märku, et see tema kannul trepist üles tuleks. Ukseni jõudes ta seisatas ja kuulatas. Ta ei kuulnud ainsatki heli. Seda osa tööst mees vihkas. Inimesed süüdistasid teda sageli, sest tema oli halbade uudiste tooja, ja klammerdusid samal ajal tema külge, kuna ta töötas teatavat lahendust. Ja siin oli tegu terve perekonnaga. Kolm last, oli Munster öelnud. Vaesekesed. Naine nägi välja nii, nagu oleks ta kena inimene olnud, mõtles uurija endamisi.

„Valmis?“

Yvette noogutas ja mees koputas kolm korda uksele ning lükkas selle siis lahti.

Isa istus end ühes ja teises suunas keerutades pöördtoolis. Tal oli endiselt jope seljas ja puuvillane sall kaelas. Mehe lihav nägu oli valge ja põskedel punerdasid punased laigud, nagu oleks ta just külma käest tulnud, ning ta pilgutas vahetpidamata silmi, nagu oleks talle tolmu silma läinud, lakkus huuli, näppis kõrvalesta. Põrandal ta jalge ees lamas end looteasendis kerra tõmmanud noorim tütar – see, kes oli Ruth Lennox'i leidnud. Ta luksus ja kõõksus, luristas ninaga ja neelatas. Karlssonile meenutasid need helid haavatud looma. Ta ei näinud tüdruku nägu, üksnes seda, et ta oli kõhn ja ta pruunid juuksed olid lahti

hargnevates patsides. Isa asetask äbitult käe lapse õlale ja tõmbas selle jälle ära.

Teine tütar, kes näis olevat viisteist või kuusteist, istus nende vastas põrandal, jalad keha alla kõverdatud ja käsivarred enda ümber põimitud, nagu tahaks ta end võimalikult pisikeseks teha ja sooja saada. Tal olid kastanpruunid lokid ja täidlaste punaste huulte ning ninajuurt katvate tedretähnidega isa ümar nägu. Ripsmetušš oli ühe sinise silma ümber laiäli läinud, kuid teise mitte, andes talle kuidagi kunstliku, klouniliku välimuse, kuid ometi nägi Karlsson silmapilk, et tüdrukut iseloomustas raage veetlus, mida ei suutnud varjata ka rikutud meik ja kaame jume. Ta kandis musti sukkpükse, punakaspruune lühikesi pükse nende peal ja T-särki, millel olev logo oli inspektori jaoks võõras. Ta põrnitses ägedalt alumist huult närides sisse astuvat Karlssonit.

Poiss istus nurgas, põlved tugevasti lõua alla tõmmatud, tumeb blond juuksepahmakas nägu varjamas, teda läbistas aeg-ajalt äge judin, kuid ta ei tõstnud pead, ka siis mitte, kui Karlsson end tutvustas.

„Mul on väga kahju,“ ütles Karlsson, „aga ma olen siin, et aidata, ja pean mõned küsimused esitama.“

„Miks?“ sosistas isa. „Miks pidanuks keegi Ruthi tapma?“

Selle lause peale kostis vanema tüdruku poolt mingi häälitsus, nuukse.

„Teie noorem tütar leidis ta,“ tähendas Karlsson leebel toonil. „Oli see nii?“

„Dora. Jah.“ Mees vedas käeseljaga üle suu. „Mis sel temaga pistmist on?“

„Härra Lennox,“ ütles Yvette, „on inimesi, kes saavad teile abiks olla ...“

„Russell. Mitte keegi ei nimeta mind härra Lennoxiks.“

„Meil on tarvis Doraga rääkida sellest, mida ta nägi.“

Väikese põrandal lamava kogu hala jätkus. Yvette vaatas äbitult Karlssonile otsa.

„Sa võid koos oma isaga olla,“ ütles Karlsson Dora poole kummardudes. „Või kui sa eelistad rääkida naise, mitte mehega, siis ...“

„Ta ei taha,“ ütles tüdruku vanem õde. „Kas te ei saa aru?“

„Kuidas sinu nimi on?“ küsis Karlsson.

„Judith.“

„Ja kui vana sa oled?“

„Viisteist. Kas sellest on abi?“ Ta häirivalt sinised silmad põrnitsesid Karlssonit.

„Juhtunu on kohutav,“ ütles Karlsson. „Aga meil on tarvis kõike teada. Nii leiame inimese, kes seda tegi.“

Poiss tõstis ootamatult pea. Ta upitas end püsti ja jäi ukse kõrvale seisma, pikk ja kiitsakas. Tal olid oma ema hallid silmad.

„Kas ta on veel seal?“

„Kuidas palun?“

„Ted,“ ütles Russell Lennox rahustava tooniga, ise poisi poole nihkudes ja kätt välja sirutades. „Ted, jäta nüüd.“

„Mu ema.“ Poiss ei pööranud Karlssonilt pilku. „Kas ta on veel seal?“

„Jah.“

Poiss tõmbas ukse lahti ja jooksis trepist alla. Karlsson tormas talle järele, kuid jäi hiljaks. Maja läbistas karje.

„Ei, ei, ei,“ karjus Ted. Ta põlvitas ema surnukeha kõrval. Karlsson võttis poisil ümbert kinni ja tõstis ta püsti ning toimetas ruumist välja.

„Kõik saab korda, Ted.“

Karlsson pööras end ringi. Välisuksest oli sisse astunud naine. Ta oli tugeva kehahitusega, lühikeste tumedate juustega, mida kandis vanamoodsas paažisoengus, ning seljas oli tal põlvini ulatuv tviidseelik; lisaks kandis ta midagi kollase kõhukotiga oma rinnal. Karlsson nägi, et tegemist oli väga väikese imikuga, kelle kiilas peake paistis üle kõhukoti serva ja kaks tillukest jalakest küünitasid välja altpoolt. Naine vaatas Russelli ja ta silmad läikisid. „Ma tulin otsekohe,“ ütles ta. „Milline kohutav, kohutav lugu.“

Ta astus poja kannul trepist alla tulnud Russelli juurde ja kallistas teda pikalt, nende vahele kiilutud imik muutis selle toimingu kohmakaks ja omamoodi kontaktivabaks. Russelli nägu kiikas abitult üle naise õla. Saabuja pöördus Karlssoni poole.

„Ma olen Ruthi õde,“ ütles ta. Pundar ta rinnal liigutas end ja tõi kuuldavale niitsatuse, naine patsutas teda ja tegi mingit klouksuvat heli.

Naisest hoovas seda pinevat rahu, mis teatud inimesi hädaolukordades valdab. Karlsson oli seda ennegi näinud. Katastroofid paeluvad inimesi. Sugulased, sõbrad, naabrid kogunevad, et aidata või lohutada või lihtsalt mingil moel asjas osaleda, end juhtunu kohutavas kumas soojendada.

„See on Louise,“ ütles Russell. „Louise Weller. Ma helistasin pereliikmetele. Enne kui nad oleksid seda kellegi teise käest kuulnud.“

„Me korraldame parasjagu küsitlemist,“ ütles Karlsson. „Vabandust, aga minu meelest ei tule teie siinviibimine kõne alla. See on kuriteopaik.“

„Lollus. Ma tulin selleks, et abiks olla,“ vastas Louise kindlalt. „Asi on ikkagi mu ões.“ Naise nägu oli kahvatu, kui puna põsenukkidel välja arvata. „Mu ülejäänud kaks last on autos. Ma toon nad kohe sisse ja panen kuskile, kus nad jalgu ei jää. Aga kõigepealt öelge mulle, mis juhtus.“

Karlsson kõhkles hetke ja kehtas seejärel õlgu. „Ma lasen teil mõne minuti koos olla. Ja seejärel, kui te valmis olete, võime rääkida.“

Ta juhatas nad kõik trepist üles ja kutsus Yvette'i viiepega toast välja enda juurde. „Kõige krooniks,“ ütles ta, „peavad nad mõneks päevaks välja kolima. Saad sa seda neile mainida? Taktitundeliselt? Ehk elab neil läheduses mõni naaber või sõber.“ Ta nägi Rileyt trepist üles tulemas.

„Keegi soovib teiega kohtuda, boss,“ ütles ta. „Ta väidab, et tunnete teda.“

„Kes ta on?“ küsis Karlsson.

„Doktor Bradshaw,“ vastas Riley. „Ta ei näe politseiniku moodi välja.“

„Ta polegi,“ ütles Karlsson. „Ta on midagi konsultandilaadset. Üleüldse, mis vahet sel on, milline ta välja näeb? Parem laseme ta sisse, anname talle võimaluse oma palk välja teenida.“

Trepist alla minnes koridoris ootavat Hal Bradshaw'd nähes sai ta aru, mida Riley oli silmas pidanud. Mees ei näinud tõesti politseiniku moodi välja. Ta kandis halli ülikonda, millel oli õige pisut kollakas toon, ja lahtise kaelusega valget särki. Eriti jäid Karlssonile silma ta helepruunid samssnahast kingad ja suured tugevate raamidega prillid. Bradshaw noogutas Karlssonile tervituseks.

„Kuidas sa sellest üldse kuulsid?“ küsis Karlsson.

„Uus süsteem. Mulle meeldib kohale jõuda, kui kuriteopaik on alles värske. Mida kiiremini ma saabun, seda rohkem võib minust kasu olla.“

„Minule pole keegi sellest süsteemist rääkinud,“ ütles Karlsson.

Bradshaw ei paistnud teda kuulvat. Ta vaatas mõtlikult ringi. „Kas su sõber on siin?“

„Milline sõber?“

„Doktor Klein,“ vastas mees. „Frieda Klein. Eeldasin, et leiad ta siit ringi nuuskimas.“

Hal Bradshaw ja Frieda olid töötanud sama juhtumiga, mille uurimise käigus oleks Frieda peaaegu surma saanud. Vaimsete probleemidega Michelle Doyce'i korterist oli leitud alasti mehe lagunev surnukeha. Bradshaw oli olnud veendunud, et tapja oli olnud naine; Frieda oli seevastu Michelle'i suvalistes sõnades tabanud teatavat loogikat, hajevil juhatust tõe suunas. Tema ja Karlsson olid koos tapetu isiku välja selgitanud: tegemist oli petisega, kel oli arvukalt ohvreid, ja igal neist motiiv kättemaksuks. Frieda tavatud ja instinktiivsed meetodid ning tema teod, mis võisid olla kantud kinnismõtetest ja muutuda enesehävituslikuks, olid toonud viimaste eelarvekärbete käigus kaasa

ta vallandamise. Aga sellest oli Bradshaw'le ilmselgelt vähe. Naine oli temast lolli mulje jätnud ja nüüd soovis mees teda hävitada. Karlsson mõtles selle kõige peale. Siis mõtles ta paari meetri kaugusel lamavale surnud naisele ja leinavale perekonnale ning neelas vihased sõnad alla.

„Doktor Klein ei tööta enam meie heaks.“

„Ah jaa,“ tähendas Bradshaw reipalt. „Tõsi küll. Viimase juhtumiga ei läinud asjad väga hästi.“

„Sõltub sellest, mida „hästi“ tähendab,“ ütles Karlsson. „Tabati kolm mõrvarit.“

Bradshaw tegi grimassi. „Kui konsultant lõpetab sellega, et satub noavõitlusse ja seejärel kuu aega intensiivravis veedab, ei saa seda just edu tähiseks lugeda. Vähemalt minu arvates mitte.“

Karlsson pidi just midagi ütleva, kuid meenutas endale taas, kus ta parasjagu viibib.

„See pole ilmselgelt koht selle arutamiseks,“ tähendas ta jahe-
dalt. „Mõrvatu on ema. Ta perekond on ülemisel korrusel.“

Bradshaw tõstis käe. „Jätaks nüüd jutud ja liiguks edasi?“

„Mina polnud see, kes jutustama hakkas.“

Bradshaw astus sisse ja tõmbas sügavalt hinge, nagu hindaks ta lõhna ruumis. Ta nihkus Ruth Lennox'i laiba suunas, liikudes ettevaatlikult, et verelompi vältida. Ta vaatas Karlssoni poole. „Muide, kogemata kuriteopaika sattumine ja seejärel rünnaku ohvriks langemine ei lähe kuriteo lahendamisena arvesse.“

„Kas me räägime jälle Friedast?“ küsis Karlsson.

„Tema viga oli see, et ta andis tunneteale voli,“ vastas Bradshaw. „Ma kuulsin, et ta magas vahi alla võetud mehega.“

„Ta ei maganud selle mehega,“ sõnas Karlsson külmalt. „Ta suhtles temaga, kuna kahtlustas teda.“

Bradshaw silmitses Karlssonit kerge muigega. „Häirib see teema sind?“

„Ma ütlen sulle, mis mind häirib,“ ütles Karlsson. „Mind häirib see, et sa paistad tundvat vajadust Frieda Kleiniga võistelda.“

„Mina? Ei, ei, ei. Olen üksnes mures kolleegi pärast, kes näib

olevat eksiteele sattunud.“ Ta manas näole kaastundliku grimassi. „Mul on temast väga kahju. Kuuldavasti olevat ta depressioonis.“

„Mina arvasin, et sa tulid mõrvapaigaga tutvuma. Kui sa soovid arutada varasemat juhtumit, siis peaksime minema kuskile mujale.“

Bradshaw vangutas pead. „Kas sulle ei tundu, et see on nagu kunstiteos?“

„Ei, ei tundu.“

„Me peame mõtlema, mida ta püüab väljendada. Mida ta üritab maailmale öelda?“

„Ehk peaksin selle sinu hooleks jätma,“ ütles Karlsson.

„Küllap on sinu meelest tegu lihtsalt viltu kiskunud murdvargusega.“

„Ma üritan igasugu kiiretest järeldustest hoiduda,“ vastas Karlsson. „Me kogume tõendeid. Teooriad võivad hilisemaks jääda.“

Bradshaw vangutas taas pead. „See on vale lähenemine. Ilma teooriata on andmed lihtsalt kaos. Me peame alati olema avatud esmamuljete suhtes.“

„Ja milline su esmamulje siis on?“

„Ma esitan selle kohta kirjaliku raporti,“ ütles Bradshaw, „aga teen sulle tasuta sissejuhatuse. Murdvargus ei ole lihtsalt murdvargus.“

„Seda tuleb sul mulle täpsemalt selgitada.“

Bradshaw' käsi sooritas suurejoonelise viipe. „Vaata enda ümber ringi. Murdvargus on sissetung kellegi koju, vägivald, vägistamine. See mees väljendas raevu kogu talle suletud elukeskkonna, valduse ja peresidemete ja ühiskondliku seisundi suhtes. Ja kui ta selle naisega kokku puutus, esindas too kõike seda, mida tema endale lubada ei saanud: ta oli ühekorraga heal järjel olev inimene, ihaldusväärne naine, ema, abikaasa. Ta võinuks minema joosta, piirduda lihtsalt ta löömisega, kuid tema jättis meile sõnumi, edastades seda tehes sõnumi *naisele*. Vigastuste objektiks oli ta nägu, mitte keha. Vaata neid

verepriitsmeid seinal, see oli täiesti mittevajalik, mõõdutundetu. Mees üritas sisuliselt ta näoilmet kustutada, ülimuslikkust maha pühkida. Ta kujundas toa naise verd kasutades ümber. Seda võib peaaegu omalaadse armastusena käsitleda.“

„Väga veider armastus,“ ütles Karlsson.

„Seepärast pidigi see nii metsik olema,“ tähendas Bradshaw. „Ta poleks midagi nii äärmuslikku teinud, kui olukord poleks talle korda läinud. Seda poleks vaja olnud. See siin viitab tugevatele tunnetele.“

„Ja keda me siis otsime?“

Bradshaw sulges enne rääkimist silmad, nagu näeks ta midagi kõigile teistele nähtamatut.

„Valgenahaline,“ ütles ta. „Kolmekümnendate algus või keskpaik. Tugeva kehaehitusega. Vallaline. Kindla elukohata. Pole kindlat töökohta, pole kindlat suhet. Peresidemed puuduvad.“ Ta võttis telefoni välja ja sihtis sellega erinevates suundades.

„Sedalaadi piltidega tuleb ettevaatlik olla,“ tähendas Karlsson. „Asjadel on kalduvus internetti välja jõuda.“

„Mul on selle tegemiseks luba,“ ütles Bradshaw. „Sa peaksid mu lepinguga tutvuma. Ma olen kriminaalpsühholoog. Ma tegeleengi selliste asjadega.“

„Olgu,“ sõnas Karlsson. „Aga ma arvan, et peaksime nüüd lahkuma. Kriminelistid peavad tegutsema asuma.“

Bradshaw libistas telefoni kuuetaskusse. „Sobib. Ma olen lõpetanud. Ah jaa, muide, tervita minu poolt doktor Kleini. Ütle talle, et ma olen tema peale mõelnud.“

Lahkudes kohtusid nad majja naasva Louise Welleriga. Imik oli endiselt kõhukotis, aga nüüd oli tal käe otsas pisike poiss. Tema kannul tatsas pisut vanem tüdruk, jässakas nagu ta emagi. Ehkki ta kandis roosat öösärki ja lükkas nukuvankrit, milles oli mähkmetes nukk, meenutas ta Karlssonile Yvette'i.

Louise Weller noogutas inspektorile asjalikult. „Perekond peab kokku hoidma,“ ütles ta ja talutas nagu tõrksat sõjaväge juhtiv kindral oma lapsed majja.